

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Anden behandling af lovforslag nr. L 128:

Forslag til lov om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger.

(Fremsat 28/1 83. Første behandling 11/2 83. Betænkning 19/5 83).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§ 1, ændringsforslag nr. 1 og 2, § 2, således ændret, og §§ 3-10 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Anden behandling af lovforslag nr. L 170:

Forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m.v. (Ændring af lokalebestemmelser, deltagerbetaling ved specialundervisning m.v.).

(Fremsat 2/3 83. Første behandling 9/3 83. Betænkning 17/5 83)

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Jytte Andersen (S):

Ved førstebehandlingen tog den socialdemokratiske gruppe afstand fra dette forslag og de forringelser, der ligger i forslaget. Vi mener, det er dårligt at skære på dette område, det rammer de svageste grupper i samfundet. Vi ved, at halvdelen af den specialundervisning, der bliver læst, bliver læst for indvandrere. Vi synes, at forslaget står i skærende modsætning til den redegørelse, vi havde til behandling tidligere på sæsonen, hvor folketingets flertal klart markerede, at det var vigtigt og nødvendigt, at indvandrerne lærer dansk.

Det, der sker ved dette forslag, er i realiteten, at man gør det umuligt for indvandrerne at betale den undervisning, vi finder nødvendig. Ministeren vil måske sige, at der sker en delvis dækning over bloktilskuddene, men Kommunernes Landsforening har over for uddannelsesudvalget klart tilkendegivet, at den compensation langt fra er tilstrækkelig. Det er baggrunden for det ændringsforslag, socialdemokratiet og SF har stillet, hvori vi siger, at det er nødvendigt, at den udgift, der er forbundet med indvandrerens specialundervisning, bliver fordelt ligeligt imellem kommunerne; det vil sige, at vi lægger op til en omlægning af refusionsreglerne.

Jeg vil meget stærkt anbefale, at folketinget besinder sig ved afstemningen om dette forslag. Det er nødvendigt, at vi skaber reelle muligheder for indvandrerens danskundervisning.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Det lovforslag, vi her har stillet ændringsforslag til, er nok det mest asociale lovforslag, folketinget igennem lang tid kommer til at vedtage. Vi vedtager mange generelle nedskæringer, som selvfølgelig fortrinsvis rammer de svageste stillede, men som dog også rammer andre mennesker. Denne lov er direkte ondskabsfuld, for den rammer handicappede grupper, den rammer indvandrere, den rammer sindslidende, den rammer åndssvage. Det er de eneste grupper, denne lov rammer,

[Marianne Bentsen-Pedersen]

ikke andre mennesker. Det vil altså sige, at man nu vil vedtage en lov, der udelukkende rammer de svageste i samfundet.

Vi ved godt, at vi ikke kan forhindre, at lovforslaget bliver vedtaget – det er der et forlig, der har ligget igennem lang tid, der afgør – men vi har dog prøvet på at stille et ændringsforslag, der mindsker ulemperne bare for én af disse grupper. Jeg kan ikke forstå, at man kan leve med denne lov, og derfor vil jeg henstille, især til kristeligt folkeparti, at man stemmer for det ændringsforslag, der foreligger, for dog at holde én af de svage grupper skadesløs.

Tinning (VS):

Jeg skal først og fremmest meddele, at VS kan støtte det ændringsforslag, som går ud på at moderere virkningerne for gruppen af indvandrere.

Jeg tror ikke på, at det hjælper meget at rette bønner til medlemmerne af kristeligt folkeparti, men jeg synes, det kunne være rart at få noget at vide af ordføreren for centrum-demokraterne, fru Bente Juncker, der ved utallige lejligheder har talt positivt om nødvendigheden af indvandrerens muligheder for at få noget undervisning.

Jeg synes ikke mindst, det kunne være interessant at få en kort bemærkning fra ordføreren for det konservative folkeparti, det er vel fru Karen Højte Jensen, der under første behandling gjorde en del ud af, at det med indvandrerne gik jo nok, for man kunne henstille til kommunerne, at de kompenserede for den nedskæring, der ligger her, og dermed sikrede indvandrerne ordentlige uddannelsesmuligheder alligevel. Dengang vidste vi alle sammen, muligvis undtagen fru Karen Højte Jensen, at det selvfølgelig var en stor illusion. I dag må man gå ud fra at også fru Karen Højte Jensen ved, at det er en illusion at gå til kommunerne og sige: vi henstiller til jer at bruge penge på forbedring af indvandrerens uddannelsesmuligheder. Under første behandling af dette lovforslag havde vi konkrete tal fra Odense kommune, som viste, at man dér havde følt sig tvunget til at skære ned, og der er ikke siden fremkommet noget som helst, der bare antyder, at forholdene i Odense skulle være specielle.

Det, det drejer sig om, er, at i alle kommuner sker der forringelser af undervisnings- og

uddannelsesmulighederne for indvandrere. Jeg synes, at det ville klæde ikke mindst ordførerne for de borgerlige partier at komme op og om ikke andet så dog synge den sædvanlige radikale sang: vi kan ikke lide det, og vi ved godt, det er nedskæring, og vi ved godt, det er brutalt, men vi synes alligevel, det er nødvendigt. Den smule kunne vi i det mindste forlange, fordi det andet, man siger, at det klarer kommunerne, simpelt hen er lodret ukorrekt.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Vi har på dette felt som på andre inden for fritidslovgivningen haft en vældig vækst i udgifterne, og det har altså ført til, at vi har overvejet, hvordan det var muligt, at man her som alle andre steder økonomiserede lidt mere med ressourcerne.

Jeg vil gerne sige, at jeg har læst meget opmærksomt de ting, der er blevet skrevet til både regeringen og til udvalget, og de ting, der er blevet spurgt om af udvalget, og hvis lovforslaget får de virkninger, som det påstås at det får, så mener jeg, at man må tage sagen op igen, for tanken er ikke, at det skal have de drastiske virkninger, man her forestiller sig. Det vil jeg godt give som et tilsagn og sige, at hvis det virkelig får de katastrofale virkninger, så mener jeg også, at det er forkert, og så må vi tage den sag op én gang til. Men jeg tror ikke, at det får de virkninger, man her siger at det får.

Hvad indvandrerne angår, giver vi jo den henstilling til kommunerne, og jeg mener, det næsten er den eneste løsning, man kan pege på, for indvandrere er jo mange forskellige ting. Der er nogle, der har et meget stort behov, og der er andre, som nøjagtig lige så godt som danske medborgere kan betale for dette. Vi har prøvet at udpege den gruppe, som kunne blive hårdest ramt, f.eks. hjemmegående kvinder uden egne indtægter og indvandrere, der lige er kommet over grænsen. De skal have virkelig meget undervisning, og derfor vil det for de pågældende kunne blive dyrt, hvorimod jeg, når vi tager indvandrere i almindelighed, ikke mener, at man har nogen begrundelse for at undtage dem over en bank. Når vi har beregnet besparelserne ved dette, så har vi ikke regnet med den drastiske nedgang i aktiviteten, man forestiller sig. Vi kan så at sige ved vore egne beregninger do-

[Undervisningsministeren]

kumentere, hvad vi har regnet med, og det er ret beskedent. Vi har ikke regnet med disse drastiske virkninger, man forestiller sig.

Lad mig til sidst gøre opmærksom på, at det altså kun drejer sig om 10 pct. forøgelse af betalingen, hele den kompenserende undervisning er stadig væk gratis. Det er trods alt kun den hensyntagende undervisning, det drejer sig om.

(Kort bemærkning).

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Det er rigtigt, at fritidsundervisningskontoen er løbet i vejret gennem de sidste år, og det viser, at det er en populær og god ordning. Jeg mener også, at undervisningsministeren på et tidspunkt har sagt, at hvis ikke vi havde den, så måtte vi opfinde den. Det er klart, at vi også ville stemme imod, at vi også ville synes, det var forkert, hvis man skar ned på fritidsloven som helhed.

Grunden til, at jeg siger, at dette er det mest asociale lovforslag, vi har behandlet, er, at det ikke gælder fritidsloven generelt. Det er ikke mennesker generelt, det går ud over. Det er udelukkende svage grupper. Det er udelukkende handicapgrupper, åndssvage, sindslidende og indvandrere. Det er alle de svage grupper, vi har, som lige præcis denne lov rammer, ingen andre. Der er ikke tale om, at det er generelt, dette slår ned.

Jeg vil også godt spørge undervisningsministeren, hvad det er, undervisningsministeren mangler for at kunne bedømme, hvordan det rammer. Kommunernes Landsforening har været her og sagt: vi har ikke penge til at gå ind i det med, vi kan ikke, vi gør det ikke.

Vi har allerede set budgetter, der viser, at man ikke gør det. Skal det gå galt først? Hvis undervisningsministeren regner med, at disse grupper kommer stormende, når først det går i gang, og kommer med protester; den ene efter den anden – måske oven i købet ude hos undervisningsministeren selv – så tror jeg, at undervisningsministeren tager fejl, for disse grupper er netop karakteriserede ved, at de ikke protesterer, fordi de er så svage.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg synes, det er fantastisk flot, og jeg synes, det er fantastisk farligt at eksperimentere lige præcis med disse grupper, som er de svage stillede, og som ikke mobiliserer en folkelig opinion for at varetage deres synspunkter. Jeg synes, at ministeren og regeringen skulle prøve at overveje den side af sagen, at dette ikke er nogle, man kan trampe på, og så rejser de sig stærkt igen. Det er rent faktisk de ordblinde, de åndssvage og indvandrerne. Vi havde en debat for en måneds tid siden, hvor der var et klart flertal her i folketinget for, at indvandrerne burde lære dansk, at de burde gives muligheder for at lære dansk.

Det er noget sludder at sige, at det kun er 10 pct., det drejer sig om. Hvis de skal have 300 timers danskundervisning, betyder 10 pct. 600 kr. Man skønner, at det er omkring et par tusinde kroner for, at indvandrerne kan få ...

Første næstformand (Knud Østergaard):

Må jeg bede om lidt mere ro.

Jytte Andersen (S):

Det kan meget let blive omkring et par tusinde kroner, for at indvandrerne kan få den danskundervisning, som et klart flertal her i folketinget siger at de skal have. Så væksten i betalingen sker hovedsagelig for den specialundervisning, som gives direkte til indvandrerne. Derfor vil jeg appellere endnu en gang til regeringen om at besinde sig med hensyn til dette forslag.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Det lyder, som om der ikke er nogen som helst sammenhæng i det, regeringen foretager sig. Det er der ikke nogen grund til at blive overrasket over. Det, der er specielt, er, at dette i virkeligheden er endnu mere teater end normalt. Det hele er jo afgjort. Man har lavet forliget. Man har skrevet under. Man har pakket papirerne sammen og lagt det hen. Det eneste, der mangler, er lige at få det fedtet igennem salen.

Det er derfor, vi kan høre, at ih, hvor har man forståelse, og ih, det ene, og ih, det andet. Ikke så meget som en tomme rokker man sig, for man har jo aftalt, hvor meget kommunerne skal spare.

[Tinning]

Jeg kunne godt tænke mig at få at vide først og fremmest af undervisningsministeren: hvad ligger der i, at man vil tage sagen op igen, hvis det skulle vise sig, at det virkelig går så galt, som de ærede ordførere forventer? Altså, hvor galt skal det gå, hr. minister, før det bliver taget op?

Jeg kunne også godt tænke mig at få at vide af fru Bente Juncker og fru Karen Højte Jensen: hvor galt skal det være med indvandrerne, hvor galt skal det være med de ordblinde, hvor galt skal det være med de åndssvage, før man vil være med til at tage sagen op igen? Hvor dybt er det, man vil skære, alt imens man siger: det er ikke galt nok? Og hvor dybt er det, man vil skære, før man må sige: hov, dér fik vi alligevel skåret for dybt?

Det må vi vide, fordi undervisningsministeren stiller sig op siger: det tager vi op igen, hvis det bliver rigtig slemt. Hvad skal vi med et sådant udsagn? Ja, vi kan tage det med hjem, og vi kan gå rundt og fortælle om det, men hvad hjælper det de befolkningsgrupper, det går ud over? Derfor må vi have det præcist. Selvfølgelig begynder man ikke at ændre ved et forlig, der er indgået for mere end et halvt år siden nu, det er helt illusorisk, men så må vi have at vide: hvor dybt vil man skære, alt imens man stadig væk siger: det går nok, for vi rammer dem jo bare en smule?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Hvis de, der protesterer så voldsomt mod dette forslag, havde vilje til at finde besparelser andre steder inden for fritidslovgivningsområdet, så ville jeg da lytte meget interesseret.

Kommunernes Landsforening vil efter min mening ikke undlade at leve op til det, regeringen har lovet, for Kommunernes Landsforening har faktisk fået reduceret en besparelse i bloktilskuddene med henvisning til, at nu gives der en henstilling. Fra regeringens side er det altså ikke mundsvejr, og det går vi ud fra at Kommunernes Landsforening har lagt sig på sinde, for vi har som sagt reduceret bloktilskuddene med et beløb, der svarer til henstillingen, vi giver. Det vil sige, at vi mener henstillingen meget alvorligt, og hvis den ikke bliver fulgt, så hører det med i kategorien af det, vi må se på igen.

Man skal ikke være så forarget over, at vi risikerer at skulle tage denne lovgivning op igen om et år. Vi har jo at gøre med en ret enestående lovgivning, som man ikke har et magen til i andre lande, og hvor der er et voldsomt privat initiativ, som finder mange mærkelige veje, og som har nødvendiggjort, at vi år for år, også under socialdemokratiske regeringer, har justeret lovgivningen, og det kan godt være, at vi kommer til det næste år igen, når vi ser, hvilken vej udviklingen går.

Jeg kan love fru Marianne Bentsen-Pedersen, at de pågældende ikke behøver at komme rendende og klage deres nød. Vi skal nok af os selv undersøge, hvordan den lovgivning spænder af. Det kan jeg garantere for.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Det sidste er jeg naturligvis glad for.

Når undervisningsministeren står her og siger, at hvis vi ikke vedtager den besparelse, vi nu står over for, så vælter finansloven, så vil jeg godt gøre opmærksom på, at det handler om godt og vel 6 mill. kr. – det er det hele. Vil undervisningsministeren påstå, at det er afgørende for finansloven, at man sparer 6 mill. kr. på de dårligst stillede i dette samfund?

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Jeg kunne tænke mig, om det var muligt at få noget helt klart fra ministeren, ikke det med, at man sikkert vil tage fritidsloven op igen om et år og sådan noget, det ved jeg godt, at det har været ministerens planer hele tiden, fordi der skal skæres noget mere som bekendt.

Det, det handler om, er, som også fru Marianne Bentsen-Pedersen er inde på, at man siger, at hvis kommunerne følger denne henstilling om at give nogle penge specielt til indvandrere, så bliver den kommunale besparelse formindsket med ca. 3 mill. kr. Det er den, der i alt bliver til 6 mill. kr.

Jeg vil godt spørge: er det det tal, der er det magiske? Er det sådan, at hvis besparelsen ikke bliver formindsket med de 3 mill. kr., så vil undervisningsministeren gøre noget, eller er det sådan, at bare den bliver formindsket med 3 mill. kr., så synes undervisningsministeren, det er godt nok? Er det muligt at sige det så præcist?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Hvis det viser sig, at kommunerne ikke følger en henstilling, som er givet af regeringen, og som er givet som led i en aftale med et flertal af partier her i folketinget, så er det min pligt at tage den sag op igen over for kommunerne og finde ud af, hvordan vi får tilgodeset det formål, som var tiltænkt med ændringen.

(Kort bemærkning).

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg kan ikke forstå, at det ikke er muligt på nuværende tidspunkt at tage en telefon og ringe til samtlige kommuner – så mange har vi dog heller ikke. Man ved allerede nu, om kommunerne vil give tilskud eller de ikke vil give tilskud, og hvis undervisningsministeren gjorde sig den ulejlighed, inden loven trådte i kraft, at undersøge, om de vil eller de ikke vil, så ville undervisningsministeren vide, at kommunerne ikke går ind og giver tilskud til dette. Det har Kommunernes Landsforening udtalt, og vi har set budgetter fra mange kommuner. Hvordan kan man stå her og sige, at hvis kommunerne ikke gør det, så tager man det op? Når man allerede kan undersøge det nu, hvorfor gør man det så ikke?

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Det, ministeren sagde til sidst, lød, som om ministeren ville føre folketinget bag lyset: hvis kommunerne ikke lever op til henstillingen om at dække deltagerbetalingen, så vil ministeren gribe ind. De svar, vi har fået i uddannelsesudvalget, går alene på, at det handler om at henstille til kommunerne. Der hviler ikke nogen forpligtelser på kommunerne til at dække den deltagerafgift, som der her er tale om. Jeg synes, at ministerens sidste bemærkning lød, som om han ville føre folketinget bag lyset, man det kan jeg dårligt forestille mig.

Jeg vil godt komme med et konkret eksempel fra Køge kommune vedrørende den kompensation, der ligger i bloktilskuddene. 300.000 kr. får Køge kommune via bloktilskudsreglerne som kompensation for deltagerafgiften for indvandrere. Alene administrationen af ordningen og den ansættelse, der følger heraf i Køge kommune, betyder en

udgift på 200.000 kr. Det vil sige, at Køge kommune, som har ret mange indvandrere, har 100.000 kr. til at dække alle de udgifter, der er forbundet med indvandrerens undervisning, og enhver kan sige sig selv, at det ikke forslår. Derfor dette ændringsforslag.

Jeg mangler en tilkendegivelse fra det radikale venstre om, hvor lang tid det radikale venstre vil se på, at indvandrerne skal rammes på denne måde.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Jeg forstod på ministeren, at hvis det er sådan, at den kommunale besparelse bare bliver reduceret med disse 3 mill. kr., så er det efter ministerens mening i orden. Jeg mener, at det forholder sig sådan, at hvis man kun får reduceret den kommunale besparelse med 3 mill. kr., så er der en række indvandrere, der bliver ramt. Der er en række indvandrere, der ikke bliver ramt, nemlig de, der får penge fra kommunen. 3 mill. kr. forslår ikke, hvis det handler om at friholde indvandrerne for disse besparelser. Jeg vil for det første godt have bekræftet, at det er rigtigt.

For det andet synes jeg, det er prisværdigt, at man i den borgerlige lejr har hittet ud af at nøjes med en enkelt ordfører, nemlig undervisningsministeren, men alligevel synes jeg nok, at specielt fru Bente Juncker – som under førstebehandlingen var meget, meget villig til at diskutere indvandrerens forhold og specielt var villig til at diskutere det køllossale misforhold imellem, hvad CD går rundt og siger om indvandrerens uddannelsesmuligheder på offentlige møder, og det, CD faktisk sidder og tilslutter sig herinde – i det mindste skylder os en forklaring på, hvad man har tænkt sig at gøre ved dette ændringsforslag, og også en klar melding om, hvor meget man vil genere indvandrere, hvor meget man vil genere ordblinde, hvor meget man vil genere åndssvage osv., før man siger: nu er det alligevel for meget.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Til fru Jytte Andersen vil jeg sige, at det er netop for ikke at føre folketinget bag lyset, jeg siger, at hvis de forudsætninger, hvorunder vi her vedtager lovforslaget, viser sig ikke at holde stik, hvis henstillinger ikke følges, så

[Undervisningsministeren]

er det min pligt at vende tilbage til sagen igen. Sådant skulle det forstås. Jeg beklager, hvis det kunne misforstås.

Til hr. Tinning vil jeg sige, at der i lovforslagets bemærkninger og i fremsættelsestalen klart står, hvem det er, der fritages, og der er sat tal på, hvad det vil koste, hvis de fritages – og så er den historie ikke længere.

(Kort bemærkning).

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Da det lader til, at der er en eller anden bevægelighed, hvis det nu viser sig, at lovforslaget rammer, som vi har forudset, så synes jeg egentlig godt, jeg vil have forslaget i udvalget mellem anden og tredje behandling. Så må det være muligt for undervisningsministeren at tage kontakt med kommunerne og få at vide, hvad dette i virkeligheden drejer sig om.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg kan forstå, at der for længst er begæret udvalgsbehandling, så det er vist ikke noget problem.

Jeg vil til slut blot sige til fru Marianne Bentsen-Pedersen, at lovforslaget jo altså ikke er vedtaget endnu, og den henstilling, som skal gives, har jeg jo altså ikke kunnet udsende, før jeg har lovgrundlaget for det. Jeg synes, det er lidt tidligt at spørge kommunerne, før lovforslaget overhovedet er vedtaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslaget

vedtoges med 72 ... (Tilråb: 71!).

Første næstformand (Knud Østergaard):

Formanden skønner, at han ikke er i tvivl om resultatet.

Ændringsforslaget

vedtoges med 72 stemmer mod 71.

§ 1, således ændret, og § 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

19) Anden behandling af lovforslag nr. L 171:

Forslag til lov om ændring af lov om prøveforberedende enkeltfagsundervisning m.v. for voksne. (Gebyr, tilforordnet rektor, forstander).

(Fremsat 2/3 83. Første behandling 9/3 83. Betænkning 18/5 83).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene samt spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1

vedtoges med 73 stemmer mod 72.

Ændringsforslag nr. 2, 3 og 5 betragtedes som

bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsforslag nr. 1.

Ændringsforslag nr. 4

vedtoges uden afstemning.

§ 1 med den foretagne ændring og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.